

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่มีอัตราการขยายตัวมากที่สุดในโลก อุตสาหกรรม และขยายตัวต่อไปอย่างไม่หยุดยั้ง การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมภาคบริการที่มีบทบาทสำคัญในระบบเศรษฐกิจของประเทศไทยเนื่องจาก เป็นอุตสาหกรรมที่สร้างรายได้ให้กับประเทศเป็นจำนวนมาก และยังเป็นอุตสาหกรรมที่ก่อให้เกิดธุรกิจต่อเนื่องอาทิเช่น ธุรกิจ โรงแรม ที่พัก ภัตตาคารร้านอาหาร ร้านจำหน่ายสินค้าของที่ระลึกสินค้าพื้นเมือง ซึ่งก่อให้เกิดการลงทุน การจ้างงาน การกระจายรายได้สู่ท้องถิ่น รวมทั้งสร้างรายได้เข้าสู่ประเทศในรูปแบบเงินตราต่างประเทศปีละหลายแสนล้านบาท นอกจากนี้การท่องเที่ยวยังช่วยทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจในเรื่องศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี สังคมและปัญหาเศรษฐกิจ

จากตารางที่ 1.1 จะเห็นได้ว่าจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยมีจำนวนเพิ่มขึ้นจาก 10.8 ล้านคนในปี พ.ศ. 2545 เพิ่มขึ้นเป็น 14.5 ล้านคนในปี พ.ศ. 2550 ก่อให้เกิดรายได้เข้าสู่ประเทศ 323 พันล้านบาทในปี พ.ศ. 2545 และเพิ่มขึ้นเป็น 547 พันล้านบาทในปี พ.ศ. 2550 แต่จำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางไปท่องเที่ยวในต่างประเทศก็มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นเช่นกัน ในปี พ.ศ. 2545 มีนักท่องเที่ยวชาวไทยเดินทางไปท่องเที่ยวต่างประเทศ 2.3 ล้านคนในปี พ.ศ. 2545 และเพิ่มขึ้นเป็น 3.9 ล้านคนในปี พ.ศ. 2550 ส่งผลให้ไทยต้องสูญเสียเงินตราให้กับต่างประเทศมีมูลค่าเท่ากับ 107 พันล้านบาทในปี พ.ศ. 2545 และมีมูลค่า 100 พันล้านบาทในปี พ.ศ. 2550 แต่อย่างไรก็ตามรายได้จากการท่องเที่ยวของไทยที่เกิดขึ้นมีมูลค่าสูงกว่ารายจ่ายจากการท่องเที่ยวของชาวไทยที่เดินทางไปต่างประเทศ ส่งผลให้ดุลการท่องเที่ยวของไทยมีฐานะเกินดุลมาโดยตลอดตลอดปีจากปี พ.ศ. 2545 เกินดุล 217 พันล้านบาท และในปี พ.ศ. 2550 เกินดุลเท่ากับ 447 พันล้านบาท และเมื่อเปรียบเทียบสัดส่วนรายได้จากการท่องเที่ยวต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศก็มีสัดส่วนที่เพิ่มมากขึ้นเช่นกัน ในปี พ.ศ. 2545 คิดเป็นร้อยละ 5.93 และเพิ่มเป็นร้อยละ 6.42 ในปี พ.ศ. 2550

ตารางที่ 1.1 คุณภาพการท่องเที่ยวของประเทศไทยปี พ.ศ. 2545-2550

ปี	2545	2546	2547	2548	2549	2550
จำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติที่มา เที่ยวไทย (ล้านคน)	10.8	10.0	11.7	11.5	13.8	14.5
รายได้จากการท่องเที่ยว (พันล้านบาท)	323	309	384	367	482	547
จำนวนนักท่องเที่ยวไทยไป ต่างประเทศ (ล้านคน)	2.3	2.0	2.6	2.9	3.3	3.9
รายจ่ายจากการท่องเที่ยวของคน ไทย (พันล้านบาท)	107	56	84	81	96	100
คุณภาพการท่องเที่ยวของไทย (พันล้านบาท)	217	253	300	287	386	447
สัดส่วนรายได้จากการท่องเที่ยว ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมใน ประเทศ (ร้อยละ)	5.93	5.23	5.92	5.18	6.17	6.42

ที่มา: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

จังหวัดสุโขทัยเป็นอีกจังหวัดที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทย และชาวต่างชาติ ซึ่งมีพื้นที่ตั้งอยู่ใน เขตภาคเหนือตอนล่าง ของประเทศไทย ห่างจากกรุงเทพมหานครตามระยะทางหลวงแผ่นดินประมาณ 440 กิโลเมตร มีเนื้อที่ประมาณ 6,596.092 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 4,122,557 ไร่ จังหวัดสุโขทัยในอดีตเคยเป็นราชธานีแห่งแรกของชาติไทย เมื่อ 773 ปีมาแล้ว จังหวัดสุโขทัยได้เริ่มก่อตั้งขึ้นเมื่อประมาณปี พ.ศ. 1780-1800 มีการสถาปนาราชวงศ์พระร่วงขึ้นปกครองสุโขทัย โดยมีพ่อขุนศรีอินทราทิตย์เป็นปฐมกษัตริย์ ตลอดระยะเวลา 120 ปี ราชวงศ์สุโขทัย มีกษัตริย์ปกครอง หลายพระองค์ ที่สำคัญคือ “พ่อขุนรามคำแหงมหาราช” ผู้ทรงประดิษฐ์อักษรไทย และวางรากฐานการเมือง การปกครอง ศาสนา ตลอดจนขยายอาณาเขตออกไปอย่างกว้างขวาง จังหวัดสุโขทัยเป็นจังหวัดหนึ่งที่อุดมสมบูรณ์ไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติ ประกอบด้วยป่าไม้มีค่า มีพื้นที่ดินที่เหมาะสมแก่การเพาะปลูก มีแร่ธาตุที่สำคัญ มีแหล่งน้ำ ธรรมชาติและทรัพยากรการท่องเที่ยว ทั้งแหล่งธรรมชาติที่งดงามเหมาะแก่การท่องเที่ยว ตลอดจนวัฒนธรรมประเพณีอันเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของชาวสุโขทัย ด้วยเหตุที่เป็นเมืองเก่าแก่ของประเทศไทย และยังเป็นอดีตเมืองหลวงที่สำคัญของคนไทย ทำให้จังหวัดสุโขทัยมีประเพณี และเทศกาล

ต่างๆ ที่สำคัญมากมายเช่น งานวันพ่อขุนรามคำแหงมหาราช งานวันของดีศรีล้านนาผลงานประเพณี ลอยกระทงเผาเทียนเล่นไฟ งานรักป่ารักธรรมชาติ งานวันพิชิตยอดเขาหลวง เป็นต้น นอกจากนี้ จังหวัดสุโขทัยยังมีแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญได้แก่ อุทยาน ประวัติศาสตร์สุโขทัย นับเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางโบราณสถานระดับนานาชาติที่สำคัญอีกแห่งหนึ่งของประเทศไทย ได้รับการยกย่องจาก UNESCO ให้เป็นมรดกโลก เมื่อเดือนธันวาคม พ.ศ. 2534

จากตารางที่ 1.2 จะเห็นได้ว่าจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาในจังหวัดสุโขทัยมี แนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ จากปี พ.ศ. 2545 มีนักท่องเที่ยวชาวไทย 345,146 คนและเพิ่มเป็น 471,999 คน ในปี พ.ศ. 2550 และรายได้ที่ได้รับจากการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยปี พ.ศ. 2545 มีมูลค่าถึง 699.92 ล้านบาทและเพิ่มเป็น 808.02 ล้านบาทในปี พ.ศ. 2550 ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนจากปี พ.ศ. 2545 มีค่าเท่ากับ 966.39 บาทต่อคนต่อวัน เพิ่มขึ้นเป็น 1035.34 บาทต่อคนต่อวัน ระยะเวลาในการพำนักเฉลี่ยจากปี พ.ศ. 2545 ระยะเวลาในการพำนักเฉลี่ย 2.34 วันลดลงเหลือ 1.93 วันในปี พ.ศ. 2550 สัดส่วนรายได้จากการท่องเที่ยวต่อผลิตภัณฑ์ประจำจังหวัดในปี 2550 คิดเป็นร้อยละ 6.42 ถึงแม้ว่าสัดส่วนรายได้จากการท่องเที่ยวต่อผลิตภัณฑ์ประจำจังหวัดจะมีสัดส่วนที่น้อยแต่ถ้าดูจากรายได้จากการท่องเที่ยวที่มีสัดส่วนเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2545 จนถึงปี พ.ศ. 2550 แล้วนั้น ผู้ศึกษาจึงสนใจทำการศึกษาปัจจัยที่ ผลต่อการมาท่องเที่ยวและพฤติกรรมในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่มาจังหวัดสุโขทัยรวมทั้งการวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวจำแนกตามรายได้ เพศ อาชีพ อายุ เพื่อที่ผลการศึกษานี้จะเป็นประโยชน์ต่อทั้งภาครัฐและภาคเอกชนในการวางแผนนโยบายเพื่อ ส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดสุโขทัยในลำดับต่อไป

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 1.2 จำนวนนักท่องเที่ยว รายได้จากการท่องเที่ยวและผลิตภัณฑ์ประจำจังหวัดสุโขทัย
ปี พ.ศ. 2545 – 2550

รายการ	2545	2546	2547	2548	2549	2550
1. นักท่องเที่ยวชาวไทย ¹ (คน)	345,146	431,507	462,650	410,024	419,304	471,999
2. ระยะเวลาพำนักเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวชาวไทย ¹ (วัน)	2.34	2.24	2.21	2.02	2.03	1.93
3. ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวชาวไทย ¹ (บาท/คน/วัน)	966.39	1,006.52	1,072.82	951.63	1,019.35	1,035.34
4. รายได้จากการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทย ¹ (ล้านบาท)	700	862	945	679	744	808
5. ผลิตภัณฑ์ประจำหัว ณ ราคาประจำปี ² (ล้านบาท)	18,468	21,274	22,906	23,695	25,915	28,897
6. สัดส่วนรายได้จากการท่องเที่ยว ของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อ ผลิตภัณฑ์ประจำหัว (ร้อยละ)	3.79	4.05	4.13	2.87	2.87	2.80

ที่มา: ¹สำนักบริหารยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1

²สำนักงานคลังจังหวัดสุโขทัย

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

- 1) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมาท่องเที่ยวจังหวัดสุโขทัยของนักท่องเที่ยวชาวไทย
- 2) เพื่อศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยในการท่องเที่ยวจังหวัดสุโขทัย
- 3) เพื่อศึกษาค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวชาวไทยในการท่องเที่ยวจังหวัดสุโขทัย

1.3 ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

ผลที่ได้จากการศึกษานี้จะเป็นข้อมูล สำหรับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และผู้ที่สนใจเพื่อใช้เป็นแนวทางในการวางแผนนโยบายและส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดสุโขทัยต่อไป และผู้ประกอบการด้านธุรกิจท่องเที่ยวสามารถนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาไปเป็นแนวทางในการวางแผนการตลาดและวางแผนนโยบายในการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดสุโขทัย

1.4 ขอบเขตและวิธีการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการศึกษานักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาจากจังหวัดสุโขทัย ในปี พ.ศ.2553

1.5 นิยามศัพท์

นักท่องเที่ยวชาวไทย หมายถึง นักท่องเที่ยวที่มีถิ่นที่อยู่หรือที่พำนักถาวรในประเทศไทย ในจังหวัดใดจังหวัดหนึ่ง อาจจะเป็นคนไทยหรือคนต่างชาติที่พำนักอาศัยถาวรในประเทศไทยก็ได้ และมีการเดินทางท่องเที่ยวในจังหวัดอื่นอันมิใช่จังหวัดที่เขามีถิ่นที่อยู่หรือที่พำนักถาวรนั้น

การท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางของคนจากที่แห่งหนึ่งไปยังอีกแห่งหนึ่ง เป็นการชั่วคราว โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการพักผ่อน หรือหาความรู้ ซึ่งครอบคลุมถึงการเดินทางเพื่อธุรกิจ トラบที่ผู้เดินทางยังมีได้ตั้งหลักแหล่งถาวร และไม่ได้รับรายได้เพื่อยังชีพจากเจ้าของถิ่นปลายทาง โดยการท่องเที่ยวยังเป็นผลรวมของประสบการณ์พิเศษกับสัมพันธภาพซึ่งเกิดจากการเดินทางและการพักผ่อนต่างถิ่นเป็นการชั่วคราว โดยมีได้ประกอบอาชีพ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved